

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2722

Vragen van het lid **Çörüz** (CDA) aan de ministers van Justitie en van Buitenlandse Zaken over *een RAF-terrorist die zijn Nederlandse straf wegens moord niet uitzat*. (Ingezonden 31 maart 2009)

1
Heeft u kennisgenomen van het bericht dat een Duitse RAF-terrorist zijn in 1977 in Nederland opgelegde straf van twintig jaar wegens een in Nederland gepleegde moord op een Nederlandse rechercheur nooit heeft uitgezeten omdat Duitsland geen onderdanen uitlevert?

2
Is het waar dat de weduwe van de vermoorde rechercheur al jaren probeert de opgelegde straf uitgevoerd te krijgen? Hebben de daartoe aangewezen autoriteiten die taak niet op zich genomen? Zo nee, waarom niet?

3
Zijn er situaties en omstandigheden bekend waarin en waaronder Duitsland wel heeft uitgeleverd dan wel kan uitleveren? Is het niet vreemd dat Duitsland geen eigen onderdanen uitlevert in een tijd waarin binnen de Europese Unie (EU) veel strafrechtelijke samenwerking en uitlevering mogelijk is gemaakt?

4
Zijn er nog meer landen binnen de EU die vasthouden aan het niet uitleveren van eigen onderdanen?

5
Hoe verhoudt één en ander zich met de Overeenkomst van 1996 (in het kader van de Europese Unie) waarin het beginsel van verplichte uitlevering geldt, behoudens een aantal beperkingen en voorbehouden die verlengd kunnen worden?

6
Hoe kan worden voorkomen dat mensen die wegens een zo zwaar delict zijn veroordeeld hun straf kunnen ontlopen?

7
Mocht de rechtbank te Hamburg het verzoek om uitlevering afwijzen, wat kunt u juridisch en diplomatiek aanwenden teneinde deze man alsnog uitgeleverd te krijgen aan Nederland?

Antwoord

Antwoord van minister **Hirsch Ballin** (Justitie), mede namens de minister van Buitenlandse Zaken (ontvangen 20 mei 2009) Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2008–2009, nr. 2350

1
Ja.

2
De Nederlandse Staat tracht al langere tijd te bewerkstelligen dat het vonnis van de Rechtbank Utrecht van 20 december 1977 ten uitvoer wordt

gelegd. Daartoe heeft het Openbaar Ministerie onder meer de veroordeelde internationaal laten signaleren met het oog op uit- of overlevering aan Nederland. Omdat de veroordeelde de Duitse nationaliteit heeft en in Duitsland woont, heeft mijn ambtsvoorganger op 13 juli 2005 aan Duitsland verzocht de verdere tenuitvoerlegging van het in Nederland gewezen vonnis ter hand te nemen. Het Verdrag tussen de Lidstaten van de Europese Gemeenschappen inzake de tenuitvoerlegging van buitenlandse strafvonnissen van 13 november 1991 voorziet in deze mogelijkheid. In antwoord op eerdere vragen over deze zaak heeft mijn ambtsvoorganger uw Kamer hieromtrent reeds geïnformeerd op 6 oktober 2005 (TK 2005–2006, nr. 113). Naar aanleiding van dit verzoek heeft de Duitse Justitie een procedure gestart bij het Landgericht Hamburg teneinde verlof te verkrijgen voor de tenuitvoerlegging van het Nederlandse vonnis in Duitsland. In het kader van deze rechterlijke procedure hebben de Duitse autoriteiten mij aanvullende vragen gesteld. Voor de beantwoording van deze vragen wordt thans zorg gedragen, waarna de procedure in Duitsland zal kunnen worden hervat. De veroordeelde verzet zich tegen de pogingen van de Staat om het tegen hem gewezen vonnis ten uitvoer te

laten leggen. Op 8 april 2005 heeft hij een civiele procedure tegen de Staat aanhangig gemaakt, waarin hij een verbod vordert op de tenuitvoerlegging van het nog openstaande vonnis. De rechtbank Utrecht heeft bij uitspraak van 31 mei 2006 de vorderingen van de veroordeelde afgewezen. Deze uitspraak is door het Hof te Den Haag op 24 maart jongstleden bekrachtigd. De veroordeelde kan tegen het arrest van het Hof nog tot 24 juni 2009 beroep in cassatie instellen bij de Hoge Raad. Overigens is er tussen medewerkers van mijn departement en het arrondissementsparket Utrecht regelmatig contact geweest over deze zaak met de weduwe van het slachtoffer .

3, 4 en 5

Tussen alle Lidstaten van de Europese Unie geldt sinds medio 2004 het Kaderbesluit Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering van 13 juni 2002 (hierna: KEAB). Het KEAB is in de plaats getreden van eerdere uitleveringsovereenkomsten, zoals de EU-Overeenkomst van 1996. Voor de goede orde wordt hier opgemerkt dat de overeenkomst van 1996 geen verplichting tot uitlevering van onderdanen bevatte. Lidstaten konden dit namelijk uitsluiten, hetgeen de meeste lidstaten hebben gedaan. Pas door het KEAB kwam er wijziging in de overlevering van onderdanen. Zo dient overlevering voor een strafvervolgning te worden toegestaan, maar mag geëist worden dat de straf in het eigen land wordt ondergaan. Landen kunnen in hun implementatiewetgeving opnemen dat zij overlevering van een eigen onderdaan weigeren als deze is verzocht terzake van strafexecutie. In geval weigering op deze grond, dient de weigerende staat zich meteen bereid te verklaren om de executie zelf ter hand te nemen.

Kort na de inwerkingtreding van de Duitse nationale wetgeving ter uitvoering van het KEAB werd door de hoogste Duitse rechter geoordeeld dat deze op het punt van overlevering van onderdanen strijdig was met de Duitse grondwet. De rechter bepaalde tevens dat overlevering van Duitse onderdanen voorlopig niet mogelijk was. Hierdoor had toezending aan Duitsland van een Nederlands Europees Aanhoudingsbevel (hierna: EAB) voor de overlevering van de

veroordeelde geen zin. Duitsland heeft vervolgens in zijn herziene implementatiewetgeving van het KEAB vastgelegd dat overlevering terzake strafexecutie van een onderdaan slechts mogelijk is, mits betrokkene daarmee instemt. Vanwege de onwaarschijnlijkheid dat de veroordeelde daarmee zou instemmen en Duitsland hem zou kunnen overleveren aan Nederland, is er geen EAB meer uitgevaardigd en heeft mijn ambtsvoorganger de Duitse autoriteiten op 13 juli 2005 verzocht om overname van de tenuitvoerlegging van de straf.

6

Indien een veroordeelde wordt gezocht met het oog op het uitzitten van zijn straf, kan het Openbaar Ministerie deze persoon (inter)nationaal laten signaleren. Indien de veroordeelde in een ander land wordt aangehouden, kan Nederland dat land om uit- of overlevering van de veroordeelde verzoeken. Zoals ik in mijn voorgaande antwoorden heb aangegeven, is het op basis van het KEAB mogelijk dat lidstaten hun onderdanen niet overleveren ter fine van tenuitvoerlegging van een straf. Het land in kwestie is dan wel verplicht zelf het opgelegde strafvonnis ten uitvoer te leggen. Bij niet-EU landen geldt die verplichting niet, maar kan wel getracht worden de executie over te dragen indien de daarvoor geldende verdragen daarin voorzien.

7

Vooropgesteld zij dat de rechtbank te Hamburg geen uitleveringsverzoek behandelt. Als de rechtbank in Hamburg het verzoek tot overname van de tenuitvoerlegging van het strafvonnis afwijst zal ik mijn Duitse ambtgenote vragen welke beroepsmogelijkheden tegen die beslissing openstaan. Overigens is er een internationale signalering tegen deze veroordeelde van kracht voor alle andere landen. Zodra de veroordeelde zich buiten Duits grondgebied begeeft, zal hij op grond van die signalering kunnen worden aangehouden en uitgeleverd aan Nederland.